

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת תרומה

עיקר מצוה זו, ובזה מונח כל כוונת פנימיות המצוה, שיתן וינדוב את לבו גופא להשם יתברך. וזה יסוד מצות "ידבנו לבו", כפירוש רש"י: "לשון רצון טוב, פיישנ"ט בלע"ז (געשענק)". ומתוך שיוכיח האדם התאוות לבו למשכן שכינתא קדישתא בנפשו לתתא, יתחבר בזה להתאוות לב השם יתברך לשכון בתוכי בניו אהוביו, ובזה נשלמה דבקות ישראל וקודשא בריך הוא חד ממש.

וזאת ראו וידעו הגבאים נאמנה, אם נותן התרומה בדרך "ויתנו" או בדרך "ויקחו". אם צריכים להפציר בו עד שיסכים ויואיל בטובו להוציא התרומה מכיסו, או שמיד כששומע צורך התרומה, רץ בשמחה ותשוקה עזה לקיים מצות השם יתברך "אשר ידבנו לבו", שבזה נשלם רצון התאוות של מעלה לשכון בתחתונים.

תיקון המידות פ"א

השראת השכינה בבתי כנסיות - בתנאי שיהיה נקי מדברי ריבות וליצנות

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. (כה ה)

אכן עיקר משכן השכינה בזמן הזה כאשר השכינה בגלות, הוא בבתי כנסיות

בדרך נתינתו של אדם – רואים אם נתינתו הוא מתוך נדיבות הלב
מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. (כה ה)

עוד גדר שצריך להיות בנתינת הצדקה, שצריכה להיות מתוך "אשר ידבנו לבו" דייקא. והיינו, כי מלבד מה שצריכה התרומה להיות 'לשמה' כנלמד מדרשה ד"לי", נאמר בה דין נוסף שתבוא מתוך "אשר ידבנו לבו". ומשמעות פשוטת הכתוב, שדין זה לעיכובא בתרומת המשכן, שצריכה לבוא מתוך "אשר ידבנו לבו" בדווקא. אבל אם הביא תרומה שלא מתוך נדיבות לב, נפסלה לתרומת המשכן.

ומקשים בזה, כיצד יתברר הדבר, ואיך נוכל לעמוד על בירור הדבר לאשורו, אם מביא האדם תרומתו מתוך "אשר ידבנו לבו" אם לאו, הרי זהו דבר המסור ללב. ושמא תרומתו פסולה שלא נתנה מתוך נדיבות לב גמורה. וכבר נעמד בזה זקני בסה"ק בתולדות אדם.

אך בהאמור אתי שפיר באר היטב, שזה התנאי של נדיבות לב התרומה אינו תנאי צדדי במצוה, אלא הוא מיסודה ושורשה של

משא ומתן באמונת השי"ת - עבודה קשה
שבמקדש

כלה מקשה אחת זהב טהור. (כה לו)

וזהו אחד מעבודות קשות שבמקדש. כמאמר הכתוב "מקשה אחת זהב טהור" ומפרשים הספרים הקדושים: שזהבו של אדם שיהיה נקי וטהור מכל רבב - הוא מקשה, דבר קשה מאוד מאוד. ולא הרבה זכו לזה. ובפרס מי שעסקיו גדולים, והתחרויות מרובות. ולא נדבק בו שמץ של קנאה ושנאה בעולם של עסקים שכולו שקר שנאה וקנאה. וזה ששואלים את האדם ביום הדין השאלה הראשונה: 'נתת ונתת באמונה' [שבת לא.א.]. ... ולפי דברי הספרים הקדושים הכוונה בשאלה זו היא: האם עסק באמונה - עם אמונת השם יתברך, ולא אמר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. ורק אנשים כאלו מקומם קרוב למשכן השם יתברך.

מאמר שבת שלום תמים | שבסוף סיחלקי"י לש"ק | עמ' טו

הברית התיכון - מאשל של אברהם אבינו

והברית התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה. (כו כח)

ואותו הברית התיכון היה מחבר כל קרשי המשכן לכל צדדיו. ולא היה זה בדרך הטבע, אלא היה מכופף בנס. וכדאי את בגמרא שבת [צח.]: "והברית התיכון בתוך הקרשים, תנא בנס היה עומד". ופירש רש"י: "בנס היה עומד, שאחר שהקרשים כולן נתונין באדנים לצפון למערב ולדרום היה נתון, ומברית לשלשת הרוחות, ואין לך אומן יכול לעשות כן, ובנס היה נכפף מאליו". ע"כ.

ובתי מדרשות, המוגדרות בגמרא במגילה [כט.]. "מקדש מעט". והרי יסוד המקדש הוא מקום להשראת השכינה, כדכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ובתי כנסיות ובתי מדרשות הללו, הם עיקר מקום מנוח השכינה הקדושה בגלות המר, אשר בהם בעיקר תשרה השכינה בזמן הזה. [וכו].

אכן גם בזה נראה, שאותו התנאי שהציב הנועם אלימלך בשם רבו המגיד הקדוש, שאין השכינה יכולה לבוא כי אם במקום נקי, שלא תבוא בו כל הזוהמא והטומאה הגורמת לשכינה שתסתלק. כמו כן הוא הדין גבי השראת השכינה שבבתי מקדש מעט, שאף בהם צריך לראות שיהיה המקום "נקי" וזך מכל לכלוך של צעקות ומריבות, ליצנות ודברים אסורים וכו', כדי שתמצא השכינה מנוח ונחת רוח בבית הכנסת.

ובפרט לפי המבואר בסוטה [יז.]. "איש ואשה זכו שכינה ביניהן". ופירש רש"י: "זכו. ללכת בדרך ישרה וכו'". והרי, ששייך בגלות השראת השכינה אפילו בין איש ואשה, ובדאי שכמו כן בתוך בני ישראל שייך השראת השכינה, בין בציבור בין ביחידים. - אבל בתנאי המבואר שהם הולכים "בדרך ישרה", ואינם מביאים הזוהמא והטומאה עימהם, שזה גורם לשכינה שתסתלק חלילה, אלא להמציא לה מקום מנוחה לנחת רוח ושמחה.

וביותר צריך להיזהר מן המחלוקת בבית המדרש מקום השכינה בגלות, שעל ידי זה מגרשים השכינה הקדושה ומרחקים אותה מאד ממקום אכסניא שלה בגלותה. שכינתא בגלותא פ"ג

ולהאכילם ולהשקותם ובטוב לב. ואף להטות לבכם לאמונת השי"ת, על ידי שהוכיחם באמונתו יתברך.

והנה כל ענין בנין המשכן והמקדש בעולם, נבנה מכוחו של אברהם אבינו עליו השלום, שהוא הכין ופעל את מקום המזבח בבית המקדש בשעת העקידה. וכמו שנאמר [בראשית כב יד] "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה". [וכו.]. הרי שבזכות "אברהם אוהבך" זכו בניו לבית המקדש. כי בזכות מידת אהבה וחסד שייסד אברהם בעולם, זכו להשראת השכינה במשכן ובבית המקדש.

לכך, נתגלה אותו האילן דווקא בים סוף, שבא לרמז לבני ישראל דכל עיקרו של נס קריעת ים סוף היה בחסד גדול מאת השי"ת - ובזכות מידת החסד של אברהם אבינו עליו השלום. וכמו שנתבאר מהבעל שם טוב דכח האבות הם עד סוף כל הדורות, ונמצא דעיקרו של נס קריעת ים סוף, נעשה דוקא משום מידת החסד שעשה אברהם אבינו ע"ה.

אהדות ישראל פרק יא

לחודש אדר

חודש אדר שורש שפע השמחה של כל השנה, ומסוגל לשמירת הרוחניות

משנכנס אדר מרבין בשמחה.

ויש להבין כוונת אומרם ז"ל מרבין בשמחה מהו, והאיך מרבין השמחה. וכן מדוע דווקא בחודש אדר. ואי משום נס הצלת כלל ישראל בימי מרדכי ואסתר מיד המן, הלא גם בניסן נגאלו ועתידיים להיגאל, ולא מציעו ענין זה של מרבין בשמחה משנכנס ניסן. [וכו.].

ומבואר בתרגום יונתן בן עוזיאל שאותו הברית התיכון שהיה מעמיד ומחבר את כל קרשי המשכן, היה מאותו האשל שנטע אברהם אבינו ע"ה, וכדכתיב [בראשית כ"א ל"ג] ויטע אשל בבאר שבע ומלאכי השרת הביאו אותו לפני בני ישראל בשעת קריעת ים סוף. [עייין שם לשונו].

ויש להתבונן בזה, מדוע היה צריך הברית התיכון להיות דווקא מאילנו של אברהם אבינו, ומדוע לא היה שייך שיעשו אותו מאילנות אחרים. עוד יש להבין, שאפילו אם מחמת סיבה כלשהיא צריכים היו דוקא לאותו האילן, מדוע הגיע אותו האילן ע"י מלאכי השרת בשעת קריעת ים סוף דוקא, הרי לא היו צריכים לאותו האילן אלא בהקמת המשכן ואז היה צריך להתגלות להם אותו האילן שנטעו אברהם בבאר שבע.

גם יש להבין את עיקרו של הנס שנעשה על ידי כפיפת הקרש, שזהו דבר הסותר את טבעו של העץ, שאינו מתעקם ומתגלגל בעצמו. וכאן נעשה נס כזה שהיה מתגלגל בעצמו בתוך קרשי המשכן, וכמבואר בתרגום יונתן הנ"ל, ויש לבאר למה הוצרכו הניסים האלו בכריח התיכון. ובפרט שכנודע שאין הקדוש ברוך הוא עושה נסים בסתם. - ואם כן על כרחך יש ללמוד מכאן שבכדי להעמיד את המשכן היה מוכרח לעץ מאשל שנטע אברהם בבאר שבע, ושיהיה מכופף עצמו לכל צד.

אולם הביאור בזה הוא, על פי מה שאמרו חז"ל בגמרא סוטה [י.], דאותו אילן שנטע אברהם אבינו בבאר שבע, היה מטרתו בשביל להיטיב עם הבריות,

ולהיות בשמחה הוא ענין גדול עד מאד.

על ידי "מרבין בשמחה" דחודש אדר - שעל ידי התוה"ק יתרבה השמחה לכל השנה. וזה מרבין בשמחה, לבחינה הזו, שישפיע שמחה לכל השנה, שהחודש הוא "ראש השנה", שהוא שורש שפע השמחה לכל השנה. ואפשר לזכות לקבל על עצמנו לעמול וליגע בתוה"ק מתוך שמחה וריצוי לכל השנה. והוא המכוון בגמרא ביצה "הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר", הרוצה שיתקיימו הנכסים הרוחניים יראה שינטעו באדר, היינו שהנטיעה בתוה"ק תהיה בעמל ויגיעה מתוך נחת ושמחה, באדר, בזמן המסוגל לרכוש תוה"ק בקיימו וקבלו. והיינו קיימו, שיהיו קיום לנכסיו ברוחניות, ולא יאבדו ממנו בכל השנה. ואפילו הרצונות הטובים יתחזקו על ידי לימוד תוה"ק ביגיעה ובשמחה.

מתוך שיחת חיוזק בהיכל ישיבת נור התורה, ר"ח אדר תשנ"ב [עטרת שלמה עמ' סט]

והנה מצינו בירושלמי דכל חודש אדר כשירה בדיעבד לקריאת המגילה. הרי דלכל חודש אדר - משנכנס אדר - יש את המעלה של פורים. אם כן עצם חודש אדר שבו הראו בני ישראל שקיבלו התורה בריצוי והיא מקובלת עליהם, כבר גורם לשמחה. והחודש הזה מסוגל לקבל על עצמינו ברצון טוב ובשמחת הלב יגיעת התורה הקדושה, כמו בזמן מרדכי ואסתר. שהרי כל הכפיה שהיה בעת מתן תורה היה על יגיעת התורה שבעל פה, כמבואר להדיא במדרש תנחומא פרשת נח, ע"ש.

ואם קבלו וקיימו בחודש אדר, היינו לעמול וליגע עצמנו בתורה שבעל פה מתוך שמחה וברצון, ולימוד מתוך שמחה ורצון טוב והנאה מעצם היגיעה והעמל משפיע שמחה עד בחינת "מרבין בשמחה" לכל הענינים, דהנה הענין של מרבין בשמחה אינה אך ורק בזמן שעוסק בתוה"ק אלא שבכל עת וזמן צריך להרבות בשמחה

תורת רבוה"ק

וְאֵל הָאָרֶן תִּתֵּן אֶת הַעֲדֹת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ. (כה כא)

כידוע עבודתו הנשגבה של של מרן היהודי הקדוש זי"ע בענייני צדקה, שהיה חד בדרא וכל אשר לו נתן לצדקה. כאשר בנו הרה"ק יהושע אשר זצ"ל היה ילד קטן וחלה ר"ל מאוד עד שערי מות, ולא היה שום רפואה למחלתו, עד שכמעט נתיאשו מרפואתו. באותו זמן עמד ליד היהודי הקדוש תלמידו רבי פרץ זצ"ל והחזיק בידו חומש, וכאשר פתח את החומש נפתח לו בפסוק "ואל הארון תתן את העדות אשר אתן עליך" והיה קורא "אשר אתן אליך".

וכאשר שמע הרב היהודי הקדוש את דבריו נתחזק, ואמר: הנני מנדר כל אשר לי, הבית וכל כלי הבית, והבגדים מחוט ועד שרוך נעל, או ליתנם בעינים לעניים או לשומם בדמים והדמים יחלקו לעניים. ואמר אף שאין דרך הטבע לחזור ולחיות בצב הזה של בנו, אמנם גם זאת אין דרך הטבע שיתן איש כל אשר לו ולהשאר גברא ערטילאי, והנה תיכף נראה הטבה להילד והוטב לו מיום אל יום עד שהבריא לגמרי. (ספר היהודי הק', בשם ספרן של צדיקים מע' מד')